

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/48/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815217829
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3815217829.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a členov senátu Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyiho vo veci starostlivosti súdu o mal. Z., dieťa rodičov: matky E., o návrhu matky na zníženie výživného a návrhu otca na zvýšenie výživného na maloletú Z., na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 11. mája 2018, č. k. 14P/63/2015-140, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. m e n í tak, že zvyšuje vyživovaciu povinnosť matky k mal. Z. H., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 50 eur mesačne na sumu 100 eur mesačne, počnúc dňom 02.03.2016, ktoré výživné je matka povinná platiť k rukám otca dieťaťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred.

Zameškané výživné na mal. Z. za obdobie od 02.03.2016 do 11.05.2018 vo výške 1.316,12 eur p o v o ľ u j e matke zaplatiť v mesačných splátkach po 25 eur, spolu s bežným výživným k rukám otca dieťaťa, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením č o i len jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Vo výroku III. o znížení vyživovacej povinnosti matky k plnoletému synovi Q. a výroku IV. o zamietnutí zvyšku návrhu matky rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 19.04.2013, č. k. 11P/4/2013-41 vo výroku o výživnom.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie prvým výrokom zvýšil vyživovaciu povinnosť matky k mal. Z. zo sumy 50 eur mesačne na sumu 110 eur mesačne, s účinnosťou od 02.03.2016 s tým, že výživné je matka povinná poukazovať k rukám otca dieťaťa mesačne vopred, najneskôr do 15. dňa predchádzajúceho kalendárneho mesiaca. Druhým výrokom zameškané výživné na mal. Z. za obdobie od 02.03.2016 do 11.05.2018 vo výške 1.580 eur súd povolil matke zaplatiť v 65 mesačných splátkach po 24 eur a v jednej poslednej splátke vo výške 20 eur, pričom prvá splátka je splatná do 15. dňa mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku a ďalšie splátky spolu s bežným výživným až do úplného vyrovnania dlhu, pričom neuhradením č o aj jednej splátky sa stáva zročným celý dlh. Tretím výrokom súd znížil vyživovaciu povinnosť matky k Q. H., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 50 eur mesačne na sumu 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené plnoleté dieťa podľa osobitného zákona mesačne s tým, že znížené výživné je matka povinná počnúc dňom 06.11.2015 poukazovať k rukám Q. H. mesačne vopred, najneskôr do 15. dňa predchádzajúceho dňa kalendárneho mesiaca. Štvrtým výrokom návrh matky vo zvyšnej časti zamietol. Piatym výrokom vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá

nárok na náhradu trov konania a posledným výrokom konštatoval, že týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Prievidza, č. k. 11P/4/2013-41 zo dňa 19.04.2013 vo výroku o výživnom. V odôvodnení rozsudku uviedol, že matka detí sa podaným návrhom domáhala zníženia vyživovacej povinnosti na mal. Z. a v čase podania návrhu plnoletého syna Q. z 50 eur mesačne na sumu 25 eur mesačne na každé z detí, počnúc 01.10.2015. Zároveň sa otec vzájomným návrhom domáhal zvýšenia vyživovacej povinnosti na mal. Z. zo sumy 50 eur na sumu 110 eur mesačne od podania návrhu, t. j. od 02.03.2016. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 62 ods.1, 2, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine a výsledkami vykonaného dokazovania, keď mal preukázané, že od poslednej úpravy výživného v roku 2013 došlo k zmene pomerov na strane maloletej, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného. Súd uviedol, že v čase určenia výživného mala maloletá Z. 9 rokov a bola žiačkou 3. ročníka ZŠ. V súčasnosti má 14 rokov, navštevuje 8. ročník ZŠ. Potreby maloletej narástli z objektívnych príčin v súvislosti s jej fyzickým vývinom a nevyhnutne vzrástli aj jej oprávnené požiadavky na stravu, ošatenie, obuv, hygienické potreby a zdravotnú starostlivosť. Zmena pomerov maloletej v prvom rade súvisí s prirodzeným zvyšovaním rozsahu jej oprávnených potrieb a postupom v rámci školskej dochádzky. Súd považoval výdavky vynakladané na maloletú, ktoré otec vyčíslil v sume 235,30 eur za oprávnené a odôvodnené. Ďalej súd uviedol, že matka bola v čase určenia výživného nezamestnaná, poberala podporu v nezamestnanosti a hoci si musela byť vedomá, že nárok na jej podporu je časovo ohraničený, súhlasila s výživným na dve deti po 50 eur, teda spolu 100 eur mesačne. V súčasnosti je matka nezamestnaná, uznaná čiastočne invalidnou, s poklesom pracovnej schopnosti od 35% - 49%, má teda možnosť sa zamestnať a dosahovať príjem aspoň na hranici polovice minimálnej mzdy, t. j. 6.100 Kč (239,23 eur). Súd s poukazom na ust. § 75 Zákona o rodine poukázal na zásadu potenciality príjmov povinného rodiča a konštatoval, že matka má možnosť zvýšiť si príjem, preto pri úvahe o výške výživného možno vychádzať pri posudzovaní pomerov matky aj z vyššieho príjmu ako toho, ktorý dosahuje v súčasnosti z invalidných dôchodkov dosahovaných v D. republike. Ďalej súd konštatoval, že vyživovacia povinnosť matky k jej plnoletému synovi Q. zanikla, keďže sa zamestnal a nadobudol schopnosť sám sa živiť. Matka sa nedomáhala zrušenia tejto vyživovacej povinnosti, ale iba jej zníženia. Keďže ide o plnoleté dieťa a o vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu je možné rozhodovať iba na návrh účastníka, súd nemohol z úradnej povinnosti zrušiť vyživovaciu povinnosť matky k plnoletému synovi, a preto vyhovel návrhu matky v tej časti, v ktorej žiadala znížiť výživné k synovi Q., pričom ho znížil iba na hranicu tzv. minimálneho výživného (30% zo sumy životného minima, v súčasnosti v sume 27,32 eur). Pokiaľ sa matka domáhala zníženia výživného pod uvedenú hranicu, súd v tejto časti nemohol návrhu vyhovieť. Pri rozhodovaní o tom, na akú sumu zvýši výživné na maloletú Z. súd vychádzal z toho, že pokiaľ bola matka pri určení výživného pri svojich vtedajších osobných pomeroch ochotná platiť výživné v sume 100 eur (na obe deti), bude pri jej súčasných pomeroch v jej schopnostiach platiť výživné na maloletú aj v sume 110 eur. Podstatnou okolnosťou, ktorú bolo potrebné vziať v úvahu bolo, že matka sa na výchove maloletej nijako nepodieľa, jej záujem o maloletú je už 5 rokov iba sporadický a určené výživné platí nepravidelne a v nedostatočných sumách. Súd zohľadnil aj to, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, a preto vyhovel návrhu otca a zvýšil výživné na maloletú Z. na sumu 110 eur mesačne, pričom nebral do úvahy výživné, ktoré matka stále platí na syna Q. H., keďže táto vyživovacia povinnosť matke zanikla. Zameškané výživné v sume 1.580 eur za obdobie od 02.03.2016 do 11.05.2018 (za 30 dní mesiaca marec 2016 v sume 58, za mesiace apríl 2016 - apríl 2018 v sume 1.500 eur a za 11 dní mesiaca máj 2018 v sume 22 eur) súd umožnil matke zaplatiť v mesačných splátkach po 24 eur v počte splátok 65 a v jednej splátke v sume 20 eur, pričom tieto splátky sú splatné spolu s bežným výživným. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania súd odôvodnil ust. § 52 CMP:

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka detí. Namietala výšku zvýšeného výživného, ktorá je pre ňu neúnosná a takýmto rozhodnutím súdu by sa z nej stal bezdomovec. Poukázala na to, že jej mesačný príjem je asi 4.600 Kč, podľa rozsudku má na deti platiť spolu 134 eur, čo znamená, že po zaplatení výživného jej zostane asi 1.000 Kč. Zdôraznila, že pokiaľ si nájde vhodné zamestnanie podľa jej zdravotného stavu, začne splácať dlh na výživnom na maloletú Z. riadne a bude platiť aj výživné určené súdom. Poukázala na to, že jej plnoletý syn Q. H. pracuje od 18 rokov, preto bolo jeho povinnosťou, aby podal návrh na zrušenie výživného. Nie je pravdou, že sa o maloletú Z. nezaujíma, v júli 2017 bola maloletá u nej na prázdninách asi týždeň, kúpila jej oblečenie a školské potreby. Pokiaľ bola na tom finančne lepšie, tak často cestovala za ňou aj na V.. Žiadala, aby bola opakovane vypočutá na súde v M., kde doloží aj všetky potrebné doklady, prípadne aj navrhne svedkov, ktorí dosvedčia, že sa o maloletú Z. zaujíma. Jej finančná situácia nie je dobrá, aby mala dostatok peňazí na živobytie, privyrába si zberom papiera a železa.

3. Otec maloletej ani kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky detí písomne nevyjadrili.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 65 a § 66 CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku I. o zvýšení výživného na mal. Z. podľa § 388 CSP zmeniť a vo výroku III. o znížení výživného na plnoletého syna Q. a výroku IV. o zamietnutí zvyšku návrhu matky na zníženie výživného je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie správne posudzoval vec podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Citované zákonné ustanovenie však nesprávne aplikoval na skutkové okolnosti majúce význam pre zmenu súdnych rozhodnutí o výživnom.

6. Ust. § 78 Zákona o rodine umožňuje súdu zmeniť rozhodnutia o výživnom v prípade, keď sa zmenia pomery, ktoré súd zohľadňuje pri rozhodovaní o výživnom. Výživné sa totiž určuje podľa stavu, ktorý existuje v čase rozhodovania súdu, avšak plynutím času nastávajú rôzne okolnosti, a to ako na strane osoby oprávnenej, tak aj osoby povinnej, ktoré môžu mať za následok zmenu predpokladov pre určenie výšky výživného.

7. V prejednávanej veci súd prvej inštancie pri posudzovaní odôvodnených potrieb na strane mal. Z. zohľadnil tú skutočnosť, že maloletá je od posledného rozhodnutia súdu o úprave vyživovacej povinnosti, a to rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo dňa 19.04.2013, č. k. 11P/4/2013-41, ktorým bolo manželstvo rodičov rozvedené a súd schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej boli mal. Z. a v tej dobe mal. Q. zverení do osobnej starostlivosti otca a matka sa zaviazala prispievať výživným na mal. Z. a v tej dobe na mal. Q. výživným na každého po 50 eur mesačne, vekovo staršia, vyspelejšia a otec má s ňou spojené vyššie náklady už vzhľadom k tomu, že je staršia. V čase posledného rozhodovania o výživnom mala maloletá 9 rokov, bola žiačkou 3. ročníka ZŠ; matka maloletej bola nezamestnaná. Posledný pracovný pomer matka detí skončila dohodou a po skončení pracovného pomeru poberala podporu v nezamestnanosti. Otec bol zamestnaný a jeho príjem predstavoval 677,50 eur mesačne.

8. V súčasnosti má maloletá Z. viac ako 14 rokov, v školskom roku XXXX/XXXX bola žiačkou 8. ročníka ZŠ, v súčasnosti je už žiačkou 9. ročníka ZŠ. V súvislosti s fyzickým vekom a s tým súvisiacimi potrebami vzrástli náklady na jej ošatenie, stravu, hygienické potreby, školské potreby.

9. Pokiaľ ide o plnoletého syna rodičov Q. H., ten v čase posledného rozhodovania o výživnom mal 16 rokov, v súčasnosti má Q. 21 rokov, je zamestnaný, pričom podľa zistení súdu ku dňu 19.06.2015 ukončil V. odbornú školu v Q., v učebnom odbore stavebná výroba záverečnou skúškou a od 25.06.2015 sa zamestnal.

10. Matka mal. Z. a plnoletého syna Q. je naďalej nezamestnaná, evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie od 16.10.2015, od januára 2016 je poberateľkou čiastočného invalidného dôchodku, ktorý aktuálne poberá vo výške 3.733 Kč a od V. poisťovne v M. v sume 37,50 eur. Matka od apríla 2016 poberá príspevok na živobytie v sume 2.200 Kč mesačne a od mája 2016 poberá doplatok na bývanie v sume 4.200 Kč, ktorým je hrazený prenájom 1-izbového bytu, v ktorom býva.

11. Priemerná mesačná mzda otca detí sa od posledného rozhodovania nezmenila, za rok 2015 bol jeho priemerný zárobok 593 eur, v súčasnosti je jeho mesačný príjem podľa jeho vyjadrenia do 700 eur.

12. Pri rozhodovaní o výživnom je nevyhnutné prihliadať nielen na nárast odôvodnených potrieb na strane oprávnenej osoby, ale aj na to, aké sú možnosti a schopnosti osoby povinnej, v danom prípade matky mal. Z., teda v akej výške potom možnosti a schopnosti umožňujú výživné plniť.

13. V súvislosti s osobnými a príjmovými pomermi matky súd konštatoval, že po ukončení pracovného pomeru matka poberala pôvodne podporu v nezamestnanosti, a to v období od 16.10.2015 do 05.01.2016 a od 14.01.2016 do 23.03.2016. Podpora pri rekvalifikácii bola poskytnutá matke v období od 11.08.2017 do 30.08.2017. Od apríla 2016 matka poberá príspevok na živobytie 2.200 Kč a od mája 2016 doplatok na bývanie 4.200 Kč. Od 27.02.2016 matka poberá v ČR čiastočný invalidný dôchodok, do 31.12.2016 v sume 4.297 Kč (168,52 eur), od 01.01.2017 do 05.04.2017 vo výške 4.432 Kč (173,82 eur)

mesačne, od 06.04.2017 do 31.12.2017 vo výške 3.564 Kč (139,78 eur) mesačne a od 01.01.2018 je výška jej dôchodku 3.733 Kč (146,40 eur) mesačne. Zo V. je jej vyplácaný dôchodok vo výške 37,50 eur. Matka býva v prenajatom byte, za ktorý uhrádza nájom 4.200 Kč (164 eur) mesačne, matkina invalidita je posudzovaná ako invalidita prvého stupňa, čo podľa právnej úpravy v ČR znamená pokles pracovnej schopnosti o 35% - 49%.

14. Otec býva s maloletou a dvoma staršími plnoletými súrodencami maloletej v trojizbovom byte, ktorý je vo vlastníctve jeho matky. Jeho priemerná mzda je v súčasnosti do 700 eur, poberá aj prídavok na dieťa. Mesačné výdavky na bývanie za byt predstavujú 190,27 eur, výdavky za káblovú televíziu, plyn, rozhlas a TV mesačne 25,44 eur, platba za komunálny odpad za domácnosť 90 eur za rok a daň za nehnuteľnosť ročne 9,30 eur; otec spláca úver, ktorý si vzal na výmenu okien (v celkovej sume 2.000 eur) mesačne v sume 50,50 eur.

15. V danej veci je nepochybné, že od posledného rozhodovania o výžinom došlo k zmene pomerov u mal. Z., ktorá odôvodňuje zmenu vyživovacej povinnosti zo strany matky. Zhodne so súdom prvej inštancie aj odvolací súd dospel k záveru, že s poukazom na terajšie majetkové a príjmové pomery matky je v jej schopnostiach platiť na mal. Z. výživné zvýšené, pričom za primerané odôvodneným potrebám mal., ako aj schopnostiam matky odvolací súd považoval sumu 100 eur, keď ako správne poukazoval aj súd prvej inštancie okrem invalidného dôchodku má matka možnosť mať príjem aj zo zamestnania, keďže jej pracovná schopnosť je znížená o 35% - 49%. Aj odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie s poukazom na uvedené skutočnosti nepovažoval za dôvodný návrh matky na zníženie výživného u mal. Z.. Bez právnej relevancie v danom prípade je skutočnosť, aký záujem matka o maloletú prejavuje, ako matka tieto skutočnosti v odvolaní namietala.

16. Berúc v úvahu uvedené skutočnosti odvolací súd v zmysle ust. § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a zvýšil vyživovaciu povinnosť matky k mal. Z. zo sumy 50 eur mesačne na sumu 100 eur mesačne od 02.03.2016, t. j. odo dňa podania návrhu otca na zvýšenie výživného.

17. V súvislosti s uvedenou zmenou výšky vyživovacej povinnosti odvolací súd vyčíslil nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 02.03.2016 do rozhodnutia súdu prvej inštancie (11.05.2018) vo výške 1.316,12 eur. Zvýšené výživné za 30 dní mesiaca marec 2016 predstavuje sumu 48,38 eur, za mesiace apríl 2016 - apríl 2018 sumu 1.250 eur (25 mesiacov x 50 eur) a výživné za 11 dní mesiaca máj 2018 sumu 17,74 eur. Odvolací súd umožnil matke mal. Z. zameškané výživné splácať v mesačných splátkach po 25 eur spolu s bežným výživným, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade omeškania s plnením čo i len jednej splátky, má toto omeškanie následok, že zročným sa stane celý dlh na zameškanom výživnom.

18. Odvolací súd súčasne zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 19.04.2013, č. k. 11P/4/2013-41, ktorým bolo naposledy rozhodované o výške vyživovacej povinnosti matky na maloletú Z. a v tej dobe mal. Q..

19. Pokiaľ ide o námietky matky k rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo výrokoch III. o znížení výživného na plnoletého syna Q. a nadväzujúcom výroku IV. o zamietnutí zvyšku návrhu matky na zníženie výživného na Q., odvolací súd sa stotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie, že u plnoletého syna rodičov môže dôjsť k zrušeniu vyživovacej povinnosti iba na návrh účastníka (rodiča povinného na plnenie vyživovacej povinnosti alebo dieťaťa oprávneného na výživné). Za situácie, že matka takýto návrh nepodala a domáhala sa len zníženia vyživovacej povinnosti na plnoletého syna (pod hranicu minimálneho výživného), súd prvej inštancie nemohol bez jej návrhu rozhodnúť o zrušení vyživovacej povinnosti na plnoletého syna. Postup súdu prvej inštancie za danej situácie, ktorý znížil vyživovaciu povinnosť matky na plnoletého syna Q. na minimálne výživné a pokiaľ sa matka domáhala zníženia výživného na sumu nižšiu (25 eur), jej návrh vo zvyšku zamietol, bol správny, a preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v týchto častiach podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd dodáva, že je preto v záujme matky, aby čo najskôr podala návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti k plnoletému Q., keďže z vykonaného dokazovania je zrejmé, že tento je od 25.06.2015 riadne zamestnaný.

20. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu podľa § 370 a nasl. CMP.